

Prvi dan 13. 1924.

GRADSKA BIBLIOTEKA
JURAJ SIZGORIC
SIBENIK
NAUCNI ODSJEK

Poješani broj D 2—

DALMATINSKI HRVAT izlazi svake subote.
Godišnja predplatna Din 90 — Polugodišnja
Din 48 — Tromjesečna Din 24 — Za Ameriku godišnja dva delara.

OGLASI PRAMA CIJENIKU.

Račun kod Pošt. Ček. Ureda, Zagreb, br. 38.004

Prijemni telefon
preko dana br. 28 — preko noći br. 29
(Interurban)

DALMATINSKI HRVAT

NOVINE ZA PROSVJETU, GOSPODARSTVO I POLITIKU DALMATINSKE HRVATSKE.

God. III.

ŠIBENIK, 1. OŽUKA 1924.

Br. 56.

Poslije ratifikacije.

Skadar za Rijeku.

Rimski pakt je ratificiran od vladajuće radikalne partije. Tužni fakat, ali kruta raalnost. Napisalo se gomile članaka, izreklo se na hiljadu riječi; dokazivalo se i dokazalo od svih neobjektivnih i objektivnih ljudi, da je to za nas prava narodna nesreća. Ali zman, partijska zaslijepjenost i plemenski šovinizam, bile su debele zavjese pred očima naših slijepaca, kojima je predana naša država, da s njome upravljuj. Nastao je bombardament ordenima s jedne i druge strane, da pokriju suze sirotinske i naprave od Hrvata ruglo i misao o koloujalnim stanovnicima.

Mi smo eksploatirani, nama se pred očima odnijelo naše. Nacionalni gubitak, koji ne možemo podnijeti, jer se varaju režimlje, da je ugovor ratificiran. Nije u našim srcima prihvatanito to odobrati, jer Hrvat ne može biti sebi izdajnikom, ako ga i izdade koji cincarin. A što dobivaju Hrvati; što dobiva država? Prijateljstvo, vele. Lažu kada tako govore. Niti nevjerno prijateljstvo, nego obvezu vjerolomne Italije, da, ako nas, koja druga država napadne, neće nas i ona istodobno napasti. I to, ako nas napadne bez našeg izazova. Kako li je raztezljiva ta riječ "izazov"? Prema tome, ako mi izazovemo čime koju državu, ova može napasti istodobno s Italijom. Naravno, da će se Italija trsiti, da interpretira naše djelovanje, pa i najpravičnije, kao izazov. To sve naravno iz prijateljstva.

To je cvjet onog što dobivamo, a što smo izgubili Rijekom, Goričkom, Zadrom, Lastovom i što ćemo izgubiti još trgovackim ugovorom, dade se ocjeniti.

Nećemo biti nepravični, pa da rečemo, da smo tim dobili sve što smo imali dobiti. Kako po svim prilikama izgleda, zabilježiti ćemo jedan veliki nacionalni uspjeh: dobit ćemo Skadar, i već su, izgleda, olučeni odredi za njegovo preuzimanje. Dakle hrvatsku Rijeku za arbaški Skadar.

Gosp. S. Miljanović u beograd. »Republiči« tvrdi odlučno, da je gosp. Pašić mogao dobiti Zadar za Rijeku. On to tvrdi i zahvaljuje priznanje od Pašića i režimske štampe, ali nailazi na grobni muk. Sad nam je jasno zašto se krije pitanje aneksije Skadra. Jer se sa naše strane predbacilo, zašto nijesu tražili bar Zadar za Rijeku. Ali što je njima briga za Zadrom; vole oni musavu arbanaku selendru.

Zar bi se beograd sabilači tukli za nekakovu hrvatsku Rijeku sa svojim saveznicima! Vole oni prijateljstvo. Da bi srećom, sa svu-jom braćom Hrvatima pravili tako odusevljeno prijateljstvo.

Parcelacija Hrvatske.

Kocka je bačena. Hrvatska je rasparčana. Beogradski vlastodršci držnuli su se, da dirnu i najveću svetinju svakog Hrvata — tisućogodišnju Hrvatsku, a prigodom toga beogradска čaršija u svojem bijesu i mržnji na sve ono što je hrvat-

sko, kliče: »Hrvatska je razorenă; Hrvatska je rasparselana; ostala je bez svega; Hrvatske nema više.« Tako kliče čaršijski organ, beogradski »Balkan«, koji veoma dobro pogadja i znade želje i nakane gospode sa Terazija koji su još i

višeput se radaju epicentri u jednom smjeru.

Tu imaju svoje uzroke u zaledju, u susjednim prvočitim potresima i svojim posrednim slojevima, koji se u pravcu redaju. Takovoga se karaktera potresi koji se ovde odigravaju na moru.

Izgleda, da se potresi — šire u smjeru sjevero-zapada?

Obala Dalmacije s otocima kao i dno morsko jest gradljeno od jednolikoga kamena vapnenca i to je razlog, da se potresi šire u tom smjeru na poremećenom pruzi. Uzdržani epicentar budio se i u susjednoj Šupljini i tako ide po redu.

Podmorske Šupljine i kanali, kojih ima u sadržanoj zoni mnogo, — zaravljaju se i spuštaju se cijele gredine i dno morsko dobiva novo lice i nove dubline.

Takvih deprese može nastati — na otocima i na kopnu osobito gdje se je medju čvrstu koru uvuklo, meko ili blizu morskoj krovu Jadrtovac, Prukljan i Vransko jezero. Takve deprese mogle bi zauzeti samo do par stotina m².

U predjele u kojima se je zadnjih dana

danasa na kormilu ove vesele i ja-dne zemlje. Ti duševni bijedinci, poput Svetolika Savića, misle, da se jedan narod dade preko noći u ništiti, oni misle da se tisućogodišnja državna svijest, svijest Hrvata dade satrji jednom narednom beogradskim gospode. Ti kukavelji gledajući sve kroz prizmu veliko-srpskog šovinizma ne vide, da je danas hrvatski narod otporniji nego što li je ikad bio.

Iza dalmatinske Hrvatske, beogradski režim je išao i dalje u svojem raznorom radu i usudio se da dirne u bansk Hrvatsku, tu maticu svih Hrvata, htijuci je uništiti a uništivi nju hoće, da smrvi otpornu snagu hrvatskog naroda i da tako dodje do najvećeg svog cilja — do dominacije. Ono što se nije usudio napraviti ni jedan tudjinski režim, to je danas napravio radikalni »bratski« režim; ono što je i tujdin kod Hrvata kroz tisuću godina poštivo, i nitko se nije drznuo takniti to radikalni režim u ime bratstva baca danas pod noge i hoće da bez obzira uništi. Radikalnom režimu danas Hrvati sinedaju i on hoće da ih makne s puta, njemu danas smeta kulturni i ekonomsko središte svih Hrvata, napredni Zagreb, i on zato hoće, da ga uvrsti u red makedonskih palanaka. Radikali misle da do tog svog divljakčkog cilja mogu doći jedino parcelacijom Hrvatske i zato sve to više stežu svoj »bratski« zagrljaj. Ovaj najnoviji atentat na narodno tijelo pokazuje nam beogradske »državotvorce« u svojoj svojoj golotinji: on nam bengalskim plamenom osvjetljuje sve njihove podle nakane; on danas otvara oči svakom Hrvatu, koji još nije izgubio svog vlastitog ponosa i neće da vidi odakle prijeti opasnost nje-govo ekzistenciji.

Na pitanje tko tu parcelaciju provodi, daje nam odgovor zagrebačka »Slobodna Tribuna«, koja veli:

»Milorad Vujičić, birokrata i političara čisto balkanskog tipa, čovjek bez ikakove kulture absolutno lišen svakog poznavanja narodnog i političkog života izvan Srbije, uzima sebi pravo i smatra se umnim, da s državnim autoritetom riješava i likvidira najkrupnija pitanja narodnog i državnog života. Čovjek koji pred deset godina nije znao ni šta je to narodno jedinstvo, ni gdje sve ima Srba, Hrvata i Slovenaca, ni gdje je i šta je Hrvatska i Zagreb, on misli da je danas ministarskim ukazom, po milosti Nikole Pašića stekao pamet i znanje, da životu cijelog naroda i organizaciji ove države daje nove oblike.«

To je prava, ali bijeda, slika svih današnjih beogradskih vlastodržaca, koji u svojoj megalomaniji — a zaslijepljeni šovinizmom — hoće da unište Hrvate. No i ovaj će pokušaj ostati bezuspješan, kao i svaki dosadašnji, jer će naći na jednodušnu otpornost hrvatskog naroda, o koju će se morati razbiti. Beogradski režimlje moraju, znati, da Hrvati imaju svoja prava kao narod, i kao ljudi. Oni mogu monumentalno Hrvatsku razparčati, oni je mogu raskomadati, ali hrvatsku svijest i hrvatski narod ne će nikad uništiti. Nasuprot Hrvati će se još jača međusobno stisnuti i povezati i uprijeti će sve svoje sile, da sutrašnja nova Hrvatska osvane u što jačem i ljepšem svijetu; a pobjeda će biti na strani — pravedenosti.

Državljost jednog plaćenog lista.

Ima jedan parazit u Zagrebu, koji se nameće za interpretatora pravog raspolaženja kod Hrvata. Jedan ruglo za grad Zagreb, u čije lime on hoće da govori, kao i u ime Hrvata. Kad ga ne bi izdržavali vojnički krugovi, bila bi sramota za Hrvate; a onako: nezvan i nepozvan.

Otanje li se nekoj podnomorski svodovi Špijlu ili kanalu i nastupi li plima do-gađaju se, unjed porasle silne težine morske vode, na svod poput i narasi u se uz sum vode te osjetimo jači i udaji potres. Na tal način se događa da i cijeli blokovi popu-čaju, uslijed težine vode i tad čujemo onaj usprug sa potres Samo u Krasu, koji je pun raznih izduljina, može plima i osje-ka imati svoje upliva kod potres.

Za jačih potresnih udaraca se je zapo-žila Jaka esjeka. U Šibenskom kanalu se vrijeme od jednog sata po poprilično palo je voda za 150 m²; ali posto je tu Krkin izlaz, nemaju se ništa osobita ni tačna utvrđiti.

Utvrdjeno je već od prije na Meteorološkom zavodu u Beču, da u Evropi najviše potresima ima na Balkanu, a da ne ovare Indonezija ima najveći broj potresi na svijetu, već u bilježenih epicentara. Razlog tomu kamenita ali topiva zemaljaka kora-i more, koju je obiljeva.

Kako vidimo Dalmacija je bogata sa potresima koji su na sreću većinom »ru-ševni« dok ih je malo, koji zauzimaju veći prostor i koji su skoro svaki put katastrofni, kao oni na lisiči Dubrovnik-Sinj-Trilje, koji su tektoniske narevi.

"Pokret" vrlo površno i zlorado izrabljuje jednu izjavu g. Smolake, poslanika u Vatikanu. Ne čemo da govorimo o g. Smolaki ni o njegovim načelima kao čovjeka. On nijemaljno kao političaru govoriti opel nema puno; nit je što koristio, nit čemu sljedio.

U toj izjavi, iz pokrenute ambicije što nije biozastupnikom, rekao je, da je za Rudicevu listu glasala čitava analfabetika Dalmacija. Očito je ciljao na dalm. Zagorje, a tako i "Pokret" tumačio.

Nije potreba da se mi angažujemo za obranu jedne čisto hrv. narodne liste, ali je to ordinarna laž, kad se zna, da je n. p. dubrovačko prijorije, gdje ima 90% pismenih, gotovo listo glasalo za HRSS. To je u pokulturnjem kraju Dalmacije.

Inace "Pokret" dalm. Zagorju odrice potuno hrv. svijest, i veli da se to pojavit će za Rudiceve proglašenja.

Ne znajući ni on ni njegovi srpski gospodari, da je baš to Zagorje bilo klijevka preporodjača Hrvatskog u Dalmaciju, i da su baš u tom kraju bili birani sami Hrvati protiv Tolićanina, koji bi bili birani baš u primorju, koje plučenički "Pokret" s visoku suvereno bival, zato što daje glasovali za g. Radića. Baš u tom primorju, gdje su se kako veli "Pokret" nazivali Slovini, a to je bilo iz "Široke duše" — baš tu se dugo odražao anacionalni element, autonoma, djelovanjem kojih ondašnjih svojih gospodara, domaćih Tolićana, nazivaju se Slavi, samo da ne budu Hrvati.

Takvi bijahu primorci u većini, gdje su još podržavali na vlasti Tolićanove, dok istodobno u dalm. Zagorju nadješe zaledje najveći opozicionari protiv Austrije. Oni su se borili za Hrvatsko do se još ni znalo nije su Jugoslavenstvo, ni za one koje nam daju lekcije o Hrvatsku.

Zar se zaboravlja da je dva puta, u najodlučnijim narodnim momenatima, taj seljak, dalm. hrvatski zagorac, spasao Hrvatsko primorsku Dalmaciju? — Prvi put osamdesetih godina, za doba ljetne naredne borbe protiv talijana — autonoma. Drugi put sada, danas — kada su ta gospodari primorci poprimivši jugoslav. ideologiju — bili polpu zaboravili na svoje Hrvatstvo, taj analfabetski zagorac, pruhodio je otpet u njima hrvatsku svijest i time ponovno spasao Hrvatsko primorsko Dalmaciju. Dalm. narod, puk, težak, bio je u vijek hrvatski osvijesten, dok su pismena gospodari Dra Smolinke, na žlost, često vrludala.

Ako je dalm. zagorcu Hrvatstvo miješi od Jugoslavenstva, ni čudo; njegovo ime, za koje se on borio nizom godina i koje je jedino očuvalo Dalmaciju Hrvatstvu i Slavensku.

Što "Pokret" tvrdi da se neki nasi ljudi u Americi nazivaju "Austriachi", polputna je neistina, jer naš zagorac, ne samo da ne radi talijanske izrave, nego o njima ni pojma nema.

Doduze primorje je do pred kratko vrijeme u glavnom reprezentiralo mišljenje Dalmacije, svojom jugoslav. orientacijom.

Kako su imali radi kasnijeg osvijetljenja i labaviju hrv. svijest, lakše im je bilo primiti jugoslav. ideologiju. To se jugoslavenstvo čvrsto držalo, makar krivo tumačeno i naivno shvaćeno. Danas se prilike promijenile. Ono je bilo i prošlo, i nedaj Bog da se vrati, prije nego mu bude vrijeme.

A ono Slovinstvo sa današnjim Jugoslavenstvom, ali fašističko-demokratskim, ima toliko veze, što je oboje mrzlo Hrvatsko, a to je Slovinstvo bilo iz "Široke duše", ko i pisanje "Pokreta".

Bit će to pisanje po prilici iz Široke kese!

kraće sebe i svoju porodicu, osaj usljeda u štrajk, avertira bi gladi i gore haradu po njihovim potlesnicama, da nestane ponosni njihovih drugova i onih ljudi, koji imaju srca za ove stradalnice.

Za to ničija pomoć ne smije da izostane.

Na ravnice strukovne organizacije pada glavna akcija kod ovakvih pokretaca. Tek što se kod nas takve organizacije nisu mogle ni da zasnuju ni da razviju, radi progona od strane vlasti.

službeno su se obrazovale i zv. Inspekcije rada, koje bi imale da regulišu odnose između rada i kapitala. Njihova je dužnost, da kod sporova posreduju. Ali prati ruke kao Pilat, to nije nikakvo posredovanje. A ovako je, u načelu slučaju, postupila Inspekcija rada.

Da nasi vlastodršci nisu bili neprigatljivi raspoloženi spram radništva uporep, t. j. spram radništva kao klase, bez obzira na njegovu socijalnu i političku orijentaciju, kad su već jedare razjurili njegove strukovne organizacije, oni bi bili ovim isuspečenjem rada stavili u dužnost, da prema tržnim prilikama odrede najučinkovitiju nadnicu, ispod koje ne smjela da ide radnička plata.

Nego, iako je obim vlasti Inspektorata rada uzn, iako se njegovo djelovanje, u stvari, ograničilo na samo posredovanje, počinjeno je da bar ovaj posredovanje doveđe do jednog stvarnog rezultata. Inspektoratu su dobro poznate pričice, u kojima,

kao tvornički radnici, žive današnji Strojkaši, on zna, da je ovim ljudima i njihovim porodicama, uz dosadašnje radne uslove, život doista nemogući i da njihovo zdravstveno stanje dnevno propada u različitim karbidnim pećinama i tvornici cimamida.

Toga se radi posrednik od Inspektorata rada morao da energičnije drži svoje prve advercije. Za to privigovisimo, da prati ruke kao Pilat, nije nikakvo posredovanje. Tvornička će se gospoda, dalm. vrgavajući sklonište i rđavini bilansom. Ne valja im vjerovati. Njihov je profit, pomajamo, očiglavno u radničkoj nadnici, koja za radnike nikad nije čitava. Ono, što kapital od nje odvaja, to je pravo njegov profit.

Da od ove nadnici ostane bar toliko, da im bude obezbjeđen našušni bijebac, za to se danas bore radnici Sustrela.

A što je do bilansa, skrećemo pažnju Inspektoratu rada na okolnost, da preduzećta, koja rade za profit, pogotovo tako su industrijska, redovno sastavljaju dva bilansa, jedan za dividendu, drugi za radnike. Ovaj poslednji uvijek pokazuje pasiv!! U ovu se svrhu i sastavlja. Ali kapital ne radi, da gubi! On mnogo dobiva još i učinak, kada "gubi".

Imajući ovo u vidu, nešto posredničke akcije bude ustrajati i postaviti. Nek zaista pomogne radnicima do bijeba. To je njegova dužnost.

MEDOM IZLIJEĆIO RAKA*

Prošle sam godine opisao u "Hrv. Pčeli" pod gornjim naslovom slučaj iz Rusije, kako su liječenjem medom bila spašena dva živila od strašne i razorne bolesti raka u želucu. Ovdje nije iznositi drugi slučaj u blizini, pa da bog biti od hasice.

U sedi Mrzoviću i otac Djakovačkog živi mladi slj. Jozo Živković. Otac njegov umro je od te pogubne bolesti, pa i sin nije ostao pošteđen. Jednog dana pred svršetak preloga rata zakovane mu se usta i hrano se samo žmijekom kroz zube. Poslije nekog vremena otvorenju mu se usta, ali naopako — pojavi se rana na dejanj strani vrata, koja se stane širiti i tako zahvatiti cijelu desnu stranu prsiju. Covjek se savijao od bola. Napokon ostale samo bijela rebara, a ljudi s užasom promatrali, kako mu prijelje prolazi hrana kroz jednjak.

Obašao je mnoge liječnike, ali je svadje samo čuo kobnu riječ "rak". Covjek da zdvoji — te raku iječa nemal Mlad je, a unirjal vratu. Kad bi ostao sam u svojoj sobici, čitave bi sate morao proplatiti. Nema mira — ne vjeruje. Voze ga u Vinkovce, ali i tamko kaže da dogovori: rak, pa rak — spasa nema. Vraca se bez truna nude kući. Putem između Vinkovačke i Ivankova stignu nekog čovjeka i povezu ga.

"A tko to leži?" upita će stranac. Rekoće mu sve. "Kaožu, da baš miram umrjetili?" bolno se utrgnu glas iz tražljivih prsiju, a suze mu navriješe na oči i on klonu. "Ne moreš umrjetili" gromoko će stranac pun pouzdanja "Tebi liječka ima! Sam Bog vas nanjerio na me!" Svi zinuće od čuda!

"Medom se liječi i ozdraviti češ. Treba nabratiti lišća od nevena". Ljilič treba okrenuti naopako i sva ona rebare stuci — zgnječiti. Svaki ljilič s te naopake strane namači i stisni vrcapom medom, pa prilijeti jedan uz drugi na ranu, dok loko ne

* Neven (Todtentac ili Blagobitne, Calendula officinalis), također zvan i ljilič, žutelj spada u rod zgnječica (Aster) rumoliste, georgine i sunčokretke. Sije se u vrtovima kroz ukrasno bilje, pa mnogo i na kukovnici nadnicom ne lungu da pre-

prekrješ cijelu ranu, da niti najmanje i mjesto ne ostane ne prekriveno. To sve previj čistim krpama, da lišće ne propada. Svako jutro moraš taj postupak ponoviti s novim lišćem i medom, dok rana ne zocijeli. Tražeće to dugo, ali budite ustrajni. Banj je tvoja sruši teška i velika. Da si to činio odmah, čim se rana olvorila, ne bi toga bilo."

Svi odaujuće. Veliki kamen odvajao ih se sice. Bolesnici se lice razvedri i obusu go rumenilo s uzbudjenja. Puni neđe stigose kući. Daduće se usućani živo na posao. Da, nli jedno zlo nigdje ne dodira. Zapao snijeg. Snasa Lala, sestra njegovă, raskapa po groblju snijeg, jer na grobovima ima najviše nevena.

Liječenje je dakle počelo s velikim uspjehom. Čim su mu prvo lišće s medom na tu ogromnu ranu položili, nestala bola. Jadrni čovjek zapade u teško željkovati duboki i slatki sun. A satraca — gje čuda: Pod lišćem sabrava se nečist, a rana sva pobijedila. Oprase ranu čistoči mlakom vodom i opet povlače. Tako ustrajaju, i ako je to liječenje trajnlo kasnuje i skoro cijelu zimu.

U oskudici nevenovog lista užeši ljljanov, ali se boli ponovise, rana se zazuri i morudoše ga odbaciti.

Napokon čovjek ozdravi. Ohrazeno mu se na vratu i prsimo novoučkovo misija i preuklop novoučkovo kožom.

Svoj spas zahvaljuje medu i nevenu. Hvali Bogu, što nam dade mirarnu pčelicu, pa kuže: "Pčelica je svelat!"

Drugovi pčelari Raznesite ovaj glas na sve strane lijepe nam domaće, da se patnički narod naš ovime uzmognye okoristiti.

Franjo Jovanovac,
ravn. učitelj.

Preštampano ovaj članak iz "Hrvatske Pčele", a dojedno broju čemo donijeti jedan članak, poznatog nastavka pčelara g. Grge Čatara, o liječenju različnih bolesti sa uobičajenim pčelinjim.

Oglasite vašu tvrtku u
"DALM. HRVATU".

Pokret Sufidskih radnika.

U skrjalici, koju suj išanjeli u posljednjem broju liste, ukazali smo na uzroke današnjeg pokreta ovih radnika.

To ušljamo u cilju, da oni, koji krive misle, da se radnici bune iz neke svoje obijesti, na koncu uvide, da su krivo mišljeni.

Vidješmo, koliko i kakve hrvane potrebuje normalan radnik, da uzdrži sebe i svoju radnu snagu; obratimo pažnju javnosti, da radnička nadnica kod Sustrela i Šibeniku, prosječno iznosi samo Din. 28 — Ali nije to toliko. Ako odljubimo nešljene i blagdane, ova nadnica pravo pada na cilj Din 20., dok dlandans radnik, samo da uzdrži svoj goli život, treba preko Din 30. — dnevnino. A gdje su druge potrebe, gdje odjeća, obuća itd. Otkuda, dakle, da on, da pone današnje skupode, namakne sve to, kad mu nadnica ne dostaje ni da prehrani sebe samog? Odgovor na ovo pitanje izazivaju kletvu, kletvu na izrazljivije ove sirotinje, koju ni rad ne može da prehrani.

Ovi se radnici redovno sabiru iz naših sirotinskih selo, otkuda ih sokoši bijedna teritorija u tvornički rad. To isto biva i kod male gradskog težaka, ako ga polje ne može da prehrani. Ali je ave manji broj onih, koji poje hranu. Za to je naš težak predestiniran za tvorničko robije; neodlučno je, da li će to da bude kod svoje kuće ili preko Oceansa. Naš je težak svijest ove svoje kolone autoračije. U tome treba tražiti razlog njegovim simpatijama za današnju Štrajksku. Oni su njegovi strujnici drugova, i za to ih on pomaže. Cijevi čisti dolistik, koji mu je ostao od Utrancu održavaju plese, u iznosu Din 2400, Šibenski težak ospredujući gotovosti današnje Štrajkske. Ovo je izgledno djelo. On će i dalje da pomaže.

Jednaku poštovost za svoje dru-

Umne kvalitete gosp. Dr. Nikole Subotića.

Da vide radikalni birači ovog izbornog okružja, kakvog su čovjeka izabrali i kako se riječno ponaša, donosimo izvukve iz njegova govora u skupštini, u obranu bivšeg ministra Lnzice Markovića, koji je označen u javnosti kao korupcionist i lukež.

— Pravna knjiga dokazuje, veli g. Subotić, da svaka tužba, ako se hoće da bude valjanom i da može dobiti rezultata, valja da bude konkretna, t. j. da sadrži u sebi sve elemente i sve oznake dela.

— To je presuda, a ne tržba... udovljuje g. Jovan Magovčević, demokrat. To je kineski postupak.

— Ovaj će više da ga tereti, nego branići Hoče, Boga mi! — tvrdi pop g. Gjoko Popović, demokrat.

Govornik nastavlja i prelazi na tačke optužbe. Brani Markovića takvim ulizivanjem, da je stvorio veliko negodovanje kod čitave opozicije.

— Znamo mi te pasivne krajevle! — veli zatim g. Gjoko Popović, g. N. Subotiću:

— Ja nisam pasivan g. Gjoko! — nalazi se uvredjen g. Niko Subotić.

Pogrešno je bio razumeo!

— I-a to nisam ni rekao — pravda se g. Gjoko Popović.

— Pop Gjoko nemoj izigravati papagaj — ljuti se g. Dr. D. Grinjin, radikal.

— Po Vama se vidi da je Dalmacija pasivna — ruka se g. Niko Subotiću g. Moskovićević, zemljoradnik.

Iz ovog izvada može se dobro raznjeti kakvu je impresiju izjavio govor g. Subotić; još čekomo da zine g. Niko Longo, pa da i njegov govor donešemo u izvadu. Bi i cijeli, ali je tisk skup Svakako; bit će smjeha čitatelji!

Povodom članka Štrajk tvorničkog robija, dobili smo ispravak sa pečatom „Organizacije radnika tvornice Sufid“, u Šibeniku. Ispod pečata je potpisana g. Burnać. U ispravku stoji:

„Nije istina, da šibenska policija naš pokret molestuje na svakom koraku“.

Time se ispravlja nešto, što mi nismo kazali. Što rekosmo, odnosili se na radničke funkcioneure, tučnje na sindikalne funkcioneure, a nikako na g. Burnaća, koji nije nikakav sindikalni funkcioner.

Ma da po zakonu nismo dužni da objedanimo i takav ispravak, koji doslovce ne ispravlja naše tvrdnje, mi ga i pored toga, donosimo, eda radnici ne posumnjuju u naše dobre namjere.

U ostalome, ispravak čini ulisak, da je nagovoren od trećih lica, i mi nagadamo, koja bi to mogla bila lica.

Ali mi poručujemo ovim nezvanima, da štrajkaši nisu ni u kakvoj vezi s nama, a što se mi zauzimljeno za njihova prava, to je iz osjećaja čovječnosti. Ovi osjećaji kod nas nisu otupili. Mi smo daleko od toga da budemo butinši. Mi ne branimo prava eksplorantih ni iz ličnog ni iz partiskog interesa. Mi bi za ova ljudi bili još i onda, kad bi oni bili protiv nas. Znali bi da prštašimo onima, koji su zavedeni.

Mi im, za to, u njihovoj borbi želimo pobedu, ovo im želimo iskreno, bez ikakve proračunanošt i hipokrizije. Mnogo polažemo na to, da u prvoj redu budemo ljudi. Nek to isto i drugi budu.

Uredništvo.

Naši dopisi.

Pišu nam iz Tijesnoga 26.-2. Vijesti da je poznati, po svojim „dobrim“ djelima, Šime Barbuća, bio imenovan upraviteljem općine Tijesno i to kao Velikosrbski radijal, osupnula je listom općinare, bez razlike stranaka. Ovo je pravi unicum bezobzinsti, drzovitosti i rugavina sa strane našeg bratskog režimala. Znadu li jedni režimlje, da je za vladanja pok. majčice, najdonjaniji njezin sin je bio „upravitelj“. Šime u čijoj su kući njezini žandari stanovali. Za vreme talijanske okupacije Šime se je i opet snašao u Talijsinu radio, a ovi su u njegovoj kući spavali. Nakon „oslobodenja“ Šime je postao demokratom, a sada napokon, valjda iz zahvalnosti, radi kredita kod bratske Banke-radikalom. Jadni su ti svi radikalni, sa ovakvom radikalima. Ako kod režima ima imalo poštanj, ovo mjesto mora kroz mjesec dana, biti drugim pokriveno. Ovo je samo za danas. Drugi put više.

Gradiske vijesti.

NA ZNANJE I RAVNANJE. Mi svakomu predplatniku i predbrojniku saljemo list redovito i to uz dvostruku kontrolu. Dečava se slučajeva, da nam prijatelji pišu da niesu primili ovaj ili onaj broj. Molimo svakog prijatelja lista, koji slučajno ne primi jedan broj, da nam pošalje: NOVINSKU REKLAMACIJU, na kojoj neka nam jevi koji broj lista nije primio, a na istoj uz svoje ime neka naveđe i preplatni broj, koji se nalaže na fašici.

UPRAVA.

Cinovnički avans. Državnim činovnicima se na račun tobože poseće plaće isplaćuje jedna mala sumica takozvana „avans“. Potvrda, koju moraju potpisati glasiti:

Namirnica.

Na Dioara primljeni iz kase , naime prvoj obroku avansa na račun novih prednadležnosti shodno rešenju Ministarskog Saveta D. R. Br. 158.300, od 25. decembra 1923 godine.

Moneta u srebru Dinara

Potpis primača.

Svi primaju monetu u papiru, a ne u srebru, pak su radi toga neki činovnici brisali u srebru i napisali u papiru, kako su u istinu i primili. Namirnice su im bile povraćene, s nalogom da moraju potiprati, onakove kakove su štampane, da su naime primili pare u srebru, ili da će biti otpušteni. Ovu pametu i mudru naredbu nezna nam nitko protumačiti. — Ne daj bože, da se i za toga krije, koja nova afera!

Moneta u srebru Dinara

Potpis primača.

Svi primaju monetu u papiru, a ne u srebru, pak su radi toga neki činovnici brisali u srebru i napisali u papiru, kako su u istinu i primili. Namirnice su im bile povraćene, s nalogom da moraju potiprati, onakove kakove su štampane, da su naime primili pare u srebru, ili da će biti otpušteni. Ovu pametu i mudru naredbu nezna nam nitko protumačiti. — Ne daj bože, da se i za toga krije, koja nova afera!

Potres. Mi smo se više puta osvrnuli i pisali o potresu u našoj najbližoj krajini. Donijeli i stručnjaci prikaza o tomu. Na temelju istih smo tvrdili da ne može biti ozbiljne pogubije od istih za nas. To mišljenje našeg saradnika, je zadnjih dana bilo potvrđeno, i sa strane g. Prof. Mihajlovića iz Beograda, jednom brojnjakom upućenom našoj općini, kojom isti pozivaju općinu da umiri pučanstvo, jer da iz ovih trešnja nemože Šibenik imati nikakvih posljedica. Drago nam što možemo uživrtiti, da je mijenjan našeg saradnika potpuno poklapa sa onim rečenog g. prof. Mihajlovića, a mi ćemo o tomu donijeti niz stručnih članaka. Jedan takav članak donašamo danas.

Izgubljeno. U prošlu nedjelju 17/II gospodja Ferde Euge je izgubila skupu maramu (šalpu) iz crne avile, urešenu sa pravim skupim perlicama.

U prošli petak 22/II g. Dr. Jure Jurin je izgubio dragocjeno američko zlatno pero iz crnog skupog materijala, a obrubljeni sa više zlatnih obruča.

Obojica su spravni poštenog načinka premu vrijednosti nagraditi. Pronadjeni predmeti, neka se donesu u naše uredništvo ili vlasnicima lično.

Skupa policija. Na svim drugim plesovima, na kojima je policija prisustvovala društva su plaćala njezine pristojbine sa 120-160 dinara. Na hrvatskom plesu isplaćeno je policiji sa strane Hrvatskog Kluba Din. 555., a osim toga platilo je i vlasnik Krke g. Žepina Din. 125. — Ukupno Din. 680. — Ma jeli moguće da policija može propisno pobirati tako velike sume? Znači da se zabave priređuju samo za policiju. — Po samim pak pol. potvrđama proizlazi da su plaćene pristojbine za tri činovnika i 4 redara. Nitko od prisutnih nije vidio u dvorani i plesnim prostorijama, nego sama gg. Carevića, i Štrkalja, a redara nije u opće bilo unutra, a i vani se je vidio od prijede do prigode državne. Osim toga i Štavu je previše zaračunato. Dužnost je nadležnii to ispitati, jer sve to izgleda više nego pretjerano.

Plesni vjenčići kojega je „Hrvatski Klub“ u četvrtak na 28. 2. priredio u kavani „Istra“ sa vučenjem lutrije, pretvorio se je u pravi ples. Skupilo se je za tu zabavu, sve otvorenije, neodvisnije i svjesnije, što u Šibeniku hrvatski misli i osjećaju. Bilo je osobito živahno i ugodno. Sami nepristrani protivnici kažu, da je na toj zabavi bilo više posjetilaca poslije ponoći, nego li kod „mesnog odbora“ prije ponoći. Bila je vučenja lutrija vrhu pet krasnih darova izloženih kod trgovca g. Ive Šaina, kod kojega su izloženi i izvučeni brojevi.

Vatrogasn ples. Večera Dobrovoljno Vatrogasno Društvo priređuje svoj ples. Prema pripremama i simpatijama, koje uživa ovo, u najzadnje vrijeme reorganizovano društvo, ples će biti veoma dobro posjećen. Jer je čisti prihod plesa namijenjen u humanitarne svrhe, naime za nabavu najnužnijih vatrogasnih potreština, dužnost je gradjana da svaki doprinese po svojim silama, svoj obol.

Šibenska Glazba u pondjeljak 3. na predzadnji dan karnevala, priređuje Il društveni ples u svim prostorijama kavane „Krka“. Pošto se uprava ove kulturne ustanove brine za namaknuće sredstava za isplatu nabavljениh glazbila, te je i čisti doprinos ovoga plesa namijenjen toj svrsi, preporuča se da svi gradjani, bez razlike stranaka, posjeti tu zabavu i doprinesi svoj dio u gornju plamenitu svrhu.

Nadl žolm na razmatranje. Nadzor dva — tri mjeseca, umirovljen je vrijedni činovnik, bez razloga nakon 16 godina službe. Mirovina nije do danas primio. Za prizivati sa obitelju, prizuđen je da po mjestu sakuplja milostinju. Žalosno je, a i sramotno, da se tako stvari moralu dogovrijadi. Do nadležnih je da dovrše sa sličnim nezakonitostima.

„Velika Srbija“. Ovih dana cirkuliraju nošni gradi, nekakve dopinice, upravljene svim činovnicima svih ureda, od

nekakove uprave „Narodnog Dela“ u Beogradu, kojim ih se poziva, da se predplate na knjigu „Velika Srbija“. Dopinica je naravno pisana cirilicom, a poziv završava „srpskim pozdravom“. Još sama dopinica ne znači ništa. Ali dijelo je pisano u tako šovinističkom dubu, da Hrvatska u opće ne postoje, već cijeli ova takozvana „prečanska strana“, jest samo produženje područje „velike Srbije“. Začudo od kuda upravi „Narodnog Dela“ tačne adrese i čin svakog pojedinog činovnika. Kruto se varaju tu gospoda „velikosrbi“, kada tako misle.

Hrvatski narod je bio tlačen i proganjao 900 godina, pod tudjimskim iarmom, ali ga nitko nije mogao odnudit, izlazio je iz svake borte čeličniji, osvješćeniji i kulturniji. Tako je bilo do sada, a blće i do sada. Kultura i svijest treba da pobijedi.

Imade dapače poturica, koji su se proradikalili, i presijom naravljaju rečeno pještu, jedalom činovnicima, ocima obitelji, koji ga iz bojazni od denuncija naravaju. Svaki posteni Hrvat mora biti takav postupak s indignacijom odbiti! To nije separatizam-gospodo Jugoslaveni! To je sve u znaku jedinstvenosti i ravnopravnosti!

Kako demokrati agitiraju? Sad kada su demokrati u „Prosvjetni Skup“ proturali svoga „čoveka“, koji ne pripada nijednoj stranci, razvili su žestoku agitaciju da se sv demokrati-aristokrati začlene u „Prosvjetni Skup“. Do sada su već imali „uspeha“. Sve ono što u duši mrzi Hrvate grada Šibenika leti u „Prosvjetni Skup“.

† Adolf Lenoch zet g. Ive Šupušku mjesnog trgovca. Pošao na sprovođen umrlug brale u Beču, dokopao se sa sprovodom upale i umrao. U Beču je bio i pokopan. — Jutros u 9 sati su bile zadužnice u crkvi Gospe Van Grada. — Bila mu laka crna zemlja, a rodbini naše iskreno sačešće.

Poruke Uprave.

Na poslane koncem prošle godine odazvali su se i platili predplate do 31. prosinca 1923 slijedeći predplate:

Br. 7, 11, 16, 17, 22, 24, 35, 36, 40, 42, 43, 52, 57, 61, 73, 75, 92, 93, 95, 98, 99, 115, 117, 119, 120, 126, 133, 134, 158, 163, 166, 167, 170, 173, 177, 180, 186, 188, 191, 193, 207, 227, 238, 250, 251, 252, 255, 256, 261, 268, 271, 272, 280, 295, 297, 300, 303, 315, 319, 320, 322, 323, 331, 339, 351, 360, 361, 370, 374, 375, 380, 386, 391, 405, 428, 429, 430, 431, 456, 460, 462, 464, 465, 488, 494, 496, 497, 498, 500, 501, 504, 520, 532, 575, 581, 595, 607, 609, 659, 733, 744, 755, 810, 820, 832, 842, 843, 844, 855, 856, 857, 860, 862, 873, 874, 875, 876, 884, 885, 886, 889, 891, 892, 909, 933, 944, 955, 969, 999, 1001, 1003, 1004, 1006, 1110, 1102, 1013, 1014, 1019, 1020, 1021, 1022, 1023, 1026, 1027, 1028, 1031, 1033, 1039, 1040, 1043, 1044, 1046, 1047, 1049, 1051, 1052, 1066, 1067, 1070, 1081, 1082, 1083, 1085, 1087, 1089, 1093, 1094, 1095, 1096, 1098, 1099, 1100, 1104, 1105, 1107, 1108, 1109, 1110, 1111, 1112, 1114, 1113, 1116, 1118, 1120, 1121, 1122, 1124, 1127, 1131, 1132, 1135, 1218, 1220, 1227, 1237, 1259, 1271, 1277, 1307, 1320, 1477, 1481, 1483, 1490, 1598, 1658, 1754, 1757, 1778, 1816, 1839, 1832, 1895, 1965, 1971, 1997, 2011, 2018, 2057, 2065, 2067, 2072, 2090, 2109, 2110, 2116, 2117, 2258, 2307, 2313, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428. (Sljedi), Ostala gdje, koja su dobili obraćen za 1923 mole se da podmire njihov dug prama listu. Uprava.

Šire Šire „Dalmatinski Hrvati“.

Zemljoradnici u Kanadu. Parobrodarsko društvo CUNARD LINE, čiju agenciju imade Šibeniku Josip Jadronja, otpremi poljedje u Kanadu sa najbržim parobrodom svijeta. Sama agencija pribavlja besplatno iseljenicima odobrenje da im je slobodno uštenje, poslije česa dobije pasoš bez zapreke. — U Južnu Ameriku otpremi agencija Jadronja parobrodarskim društvom Kr. Holandski Lloyd, čiji su parobrodi poznati zglob zavidna reda i čistoće.

Iiseljenici za Kanadu. Naše Društvo Navigazione Generale Italiana, u Genovi, koje podržaje ekspresne parobrodarske veze sa NEW-YORKOM i glavnim lukačima Južne Amerike, upostavlja početkom dojdućeg mjeseca marta svoje ekspresne veze sa KANADOM.

Dne 7. marta o. g. oputovao je iz Genove za KANADU parobrod »AMERICA«, na kojem su se osobito pažljivo preudesile prostorije za iseljenike.

Upozorujemo iseljenike za KANADU, koji žele putovati našem pugom, da će im naš Ured besplatno dobiti kanadsko garantno pismo.

Potanje informacije daje

Putnički ured

JADRANSKE BANKE

Zagreb, Petrinjska ul. 6.
te sve podružnice Jadranske Banke.

Ispravak.

Na dopis od 17. siječnja 1924. iz Vodice, oštampan u „Zemljoradničkom Borcu“ u br. 3, od 31. I. t. g. potpisani se ne upuštaju u nikav ovu polemiku sa neopravdanim i neističnim izjavama u tom dopisu, jer je gosp. Blaža Jursa glasovalo jer sve što je stvar sudilo bez obzira strančko, tako da su za nj glasovali i Drinkovićevci i Demokrati i Pučka Stranka, a za gosp. Milanu Stupinu glasovalo je jedino Zemljoradnička Stranka, kojoj se je u zadnje vrijeme pridružio.

Potpisani, kao jedino opravdanu i poštenu osudu, u cijeloj stvari zahtijevamo, da današnja Uprava nejene „Hrvatske Čitaonice“ odredi tri svoja člana, a tri tri člana, koji će iznijeti cijelu stvor na sud jednom drugom neutralnom društvu kao n. p. „Upravi Hrvatske Čitaonice – Šibenik“, ili kojem drugom društvu u Šibeniku, te nek ovo drugo neutralno društvo izreče svoj sud i jednim i drugim, te se toj osudi mora pokoriti krijevac i povuci konsekvencije. Dakle na djelo današnja „Uprava Hrvatske Čitaonice“.

Što se tiče dopisu u „Pobedi“, nek isti traži zadovoljstvu od dopisnika.

Vodice, 10. veljače 1924.

Marko Frane — Ljuran Ivo — Juraj Blaž — Brešan Ivo — Kranjcar Niko — Grgurev Frane — Jurčević Barbin Mate — Dunat Jakov — Srdarev Lovre — Marko Niko — Ivas Rade — Krste Škocic — Ante Sladoljev.

Jaci potres. Dne 28. veljače u 11.30 minuta osjetio se je u Šibeniku i okolicu jaci potres. Primjetilo se je da dolazi s mora sa zapadne strane. Epicentar ovoga potresa morao je biti u najvećoj blizini Šibenika. Po svemu imao je dolezlost iz Zadarinske špilje. Potres je bio dostra jak i Širo se je po pravilima valovito gibaju tako, da ga je svatko osjetiti

mogao. Trajno je 5 sek. Na usidrenim brodovima osjećaj je bio nesnosan. Kao prijašnji tako i ovaj potres posljedica su bili ove zadnje kiše, koja je svojim moćenjem odron u špilji prouzrokovala.

„Hrvatski Dom“, koji ureduje Starac Mijo, bio je od policije zaplijenjen, tako i broj 4. neće ga moći primiti preplatnici. U ovom broju bila je zaplijenjena pjesma: „Pozdrav Hrvatsku skupljenju na Velikom Hrvatskom Plesu u Šibeniku dne 16. veljače.“

U znaki ravnopravnosti! U najnovije vrijeme vidišimo nove takse rečune po krvanačima i restoranacijama, pišane samo cirilicom. Isto tako za poštanske novčane naputnice za inozemstvo postigli smo rekord zbrke i smještaja. Prvi odrezak, koji služi kao potvrda pisan je samo cirilicom; drugi odrezak, koji pridržava, onaj komu su paro doznačene, štampan je cirilicom i latinicom u francuskom jeziku; treći dio naputnice naštampan je sa cirilicom, te latinicom u francuskom i hrvatskom jeziku. Na ovo je upozorio baš jedan stranc i nadodao da je to upravo smješno i neozbiljno.

Naša policija na djelu. Do sada se je uvijek mislio da jenača državna policija agilna i sposobna kada se radi o osudama proti Hrvata po Bachovoj palenti, na temelju koje su Šibenski Hrvati radili poklaka „Živila Hrvatska“ i sličnih, bili osuđeni preko 1000 dana tamnica, Negi, kako bami kažu, „državnoj“ je uspijelo pronaći i one zločinice, koji su na dan hrvatskog narodnog plesa, pokušali ugasti električnu rasvjetu i tako maldane ubili inžinira električne centrale u Šibeniku. Osim toga policija je pronašla i onoga, koji je u noći, prošloga četvrtka, dok je „měsni odbor“ plesao, bacio bombu negdje oko občinskog perivoja. Šibenik se može da ponosi jer je eto naša policija nadmatila i glasovitog Tici u Trstu.

Priopćeno.*)

Upravi

Filharmoničkog Društva

Mjesto.

Na jednoj od Vaših [nedjeljni] zahvala, pristupiš k meni članovi Vašeg permanentnog plesnog odbora, da mi snopice Vaš zaključak, da mi je zahranjeno uzimati učešće na Vašim zabavama.

Sopćila mi se sama zahranu, ali ne i njezin razlog.

Ja smjeslu napustili društver u dvoranu, a par dana za lime uputili Vas prep. pismo, moljeći Vas, da mi razjasnite slučaj.

Izvjesno znam, da Vi niste tako postupili za to, što ja nisam član Vašeg društva, jer biste me, u ovome slučaju, bili još prije opomenili. Drugim se ste Vi razlozima rukovodili i tek i tu treba da znam, kojim drugim razlozima.

Na moje privatno pismo Vi se niste ni riječju obazreti. Togu sam radi primoran da Vas danas juvno pozovem, da javno iznesetu razloge, radi kojih ste uzeli stav protiv moje osobe.

Vi ste moralno dužni da na moj upit odgovorite. Na to Vas treba daugovori elementarna gradjanska dužnost, kojom se, valjda, ne mislite oti. Niže dozvoljeno dirati u čovječji ponos, i ne davati o tome računa.

Budele li prešli mukom i preko ovog pisma, moći će sud o Vama biti saglasan sa sudom, koji će ovim povodom da o Vama stvari javnost, u ovaj ne može da za Vas bude laskav. Naprotiv!

Šibenik, 29. II. 1924.

Petar Baković, kapelnik.

* Za ovaj članak ured. ne odgovara

Pozor Amerikanci!

U Blizini Šibenika prodaje se krasan posjed sastojec od nove kuće (8x11 m). Kuća je na najljepšem položaju i sa vodom a sastoji se od prizemlja prvog kata i podkrovija (sve uredjeno za stanovanje).

Oko kuće nalazi se osim potrebnih gospodarskih zgrada 3000 m² vrlo dobrog zemljišta od kojih 1500 m² američkankom obradjene zemlje. Osim toga prodaju se još dva kompleksa vrlo dobre zemlje sa po prilici 11.000 komada američke lože.

Citat je posjed bez tereta, a plaćeniv uvjeti po pogodbi.

Za informacije obratiti se na gosp.

Toni Bognolo - Split

uredništvo „NAROD“.

Izдав. i odg. ured. Medic Niko.

Tiskarica Pučka Tiskara — Šibenik

Mali oglasnik.

Suhih Smokava. Prva vrsta uz najpovoljnije uvjete. Obratiti se na tvrtku Marko Graovac, trgovac, Ro-goznica kod Šibenika.

Umjetnički kostimi.

Kostimi turski, i narodni kosovski unajmljuju se za krabuljine plese. Propitati se u Hotel Kosovo.

Odgovori uprave.

Gosp. Stipe Kordan pok. IVE. — List Vam šalje redovito i to pod brojem 2495. Predplata plaćena do 31. G. o. g.

Odlikovana Voštarnica

DIPLOM. GRO ĆULAR VOŠTARNI MAJSTOR ŠIBENIK

IZRADUJEM:

sve vrsti svjeća, duplira, uskrnski stojnica (cerca) sa svim urešnim znakovima, iz prvorazrednog voska, brzo i solidno.

PRERADUJEM:

pravači želi sve vrsti svjeća iz voštanih ulomaka i okapina.

PRODAJEM :

fluo vrenčen MEDA naravnog sa mog uzorom pčelinjaka, na malo i veliko. Med je vanredne ljekovitosti za plućne bolesti, grla, prsa, prehlade itd.

KUPUJEM :

sve vrsti voštanih okapina, ulomaka i žutog voska.

Sve na povoljne cijene!

„STAN“

BRUŠIONA STAKLA I TVORNICA ZRCALA KAO ZDRUGA
U ZAGREBU, Jukićeva ulica br. 12.

Preuzima i proizvadja svekoliko ustakljivanje brušenim kristalnim staklom, te uzrcaljenje: stanova, svratista, brijačnica i laboratorijuma. Raspolaže velikom zalihom belgijskog i českog kristalnog stakla.

CIJENE UMJERENE - podvorba brza i solidna - CIJENE UMJERENE.

PRODAJE SE

u Šibeniku (Crnici), na lijepom položaju, kuća na jedan pod s velikom stajom i svinjakom te velikim i lijepim vrtom i dvorištem. Cijena vrlo povoljna.

Obratiti se kod JAKOVA ZANINOVICA, trgovca.

Edino specijalno podjetje v Jugoslaviji!

Tavarna za ločenje dragih kovin

J. Augustin, Ljubljana

Sp. Št. 8, Jerneja

cesta, št. 231.

Predstava in prodaja čistega zlata, srebra in platina. — Kemični analitični laboratori. — Ločenje dragih kovin iz odpadkov in prahu (Gekritz) kakor tudi iz tekočin.

Klorzlat — srebrov nitrat

pozlaćenje na tovarniški način

prosređenje na " "

poniklanje " "

pobalkrenje " "

Tečočine za prelizkuvanje dragih kovin. — Destilirane vode etc.

Edino specijalno podjetje v Jugoslaviji: